

УДК 023.4:005.336.2]:004.946.5

DOI: 10.31866/2617-796X.8.2.2025.347941

Олександр Марчак,*аспірант кафедри інформаційної діяльності**та зв'язків з громадськістю,**Київський національний університет**культури і мистецтв,**Київ, Україна**marchak_0388@icloud.com**<https://orcid.org/0009-0001-3453-1147>*

SYBRARIAN: ГЛИБОКА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ БІБЛІОТЕКАРЯ В ЦИФРОВУ ЕРУ

Мета статті – проаналізувати глибоку трансформацію професійної ідентичності бібліотекаря в умовах цифрової епохи, зумовленої переходом від традиційної бібліотеки до віртуальної (cybrary). Дослідження зосереджене на вивченні нового профілю фахівця – «кібраріана» – за допомогою визначення його ключових ролей, функцій та необхідних компетенцій.

Методи дослідження. Для досягнення мети використано низку наукових методів, зокрема аналіз наукової літератури – для вивчення наявних підходів до проблеми; компаративний аналіз – для виявлення відмінностей між традиційною та цифровою бібліотекою; систематизацію та узагальнення – для формування комплексної моделі професійної ідентичності кібраріана; концептуальний аналіз – для розкриття сутності понять *cybrary* та *cybrarian*.

Наукова новизна статті полягає в комплексному аналізі професійної ідентичності бібліотекаря в цифрову еру. Окреслено зміну парадигми діяльності від обслуговування фонду до орієнтації на індивідуальні потреби користувача, де бібліотекар є фасилітатором, навігатором в інформаційному просторі та партнером у навчанні.

Висновки. Доведено, що цифрова трансформація призвела до появи нового типу фахівця – кібраріана, чия ідентичність формується на перетині традиційних бібліотечних цінностей і передових цифрових технологій. На основі аналізу численних джерел запропоновано структуровану модель ключових компетенцій кібраріана, що охоплює три групи навичок: технологічні, професійно-бібліотечні та м'які навички (soft skills). Успішна реалізація в цій ролі вимагає від фахівця неперервного навчання, стратегічного мислення та володіння широким спектром гібридних навичок. Бібліотека як установа перетворюється на динамічний хаб ресурсів і знань, інтегрований у глобальний інформаційний простір.

Ключові слова: кібраріан; цифрова трансформація; професійна ідентичність; бібліотекар; цифрова бібліотека; інформаційні технології; компетенції; м'які навички.

Вступ. *Cybrary* – це не просто креативний неологізм (від англ. *cyber + library*), а концептуальна модель бібліотеки майбутнього та, відповідно, нового профілю бібліотекаря. Його розшифрування є своєрідним маніфестом нової ери. У цифрову епоху хранителями знань є бібліотекарі, які змушені адаптуватися до технологій, що швидко прогресують, і потреб користувачів. Поява інструментів Web 2.0, таких як соціальні мережі, софт з відкритим вихідним кодом та онлайн-ресурсів, змінила їхні ролі та професійну ідентичність. Віртуальні бібліотеки, або *cybrary*, перейшли від лише концепції до реальності, перетворивши матеріальні заклади на цифрові простори, що забезпечують миттєвий доступ до інформації. Цифрові бібліотеки – це не просто оцифровані ресурси, а ретельно організовані колекції, що покращують доступ.

Термін *cybrarian* (український неологізм та відповідник – «кібраріан») осмислив бельгійський політичний теоретик, письменник і засновник P2P Foundation Мішель Бауенс (р. н. 1958). Хоча саме слово було ще до нього, учений конкретизував та осучаснив його в контексті динаміки P2P-мереж та спільного надбання. Цей термін позначає бібліотекарів, які спеціалізуються на використанні інтернету й онлайн-ресурсів для управління, пошуку та поширення інформації. По суті, йдеться про оновлену професійну ідентичність, що конвергує традиційні навички бібліотекаря з досвідом роботи з цифровими інструментами, формуючи фахівців з інформації, які вміють орієнтуватися в кіберпросторі для задоволення потреб користувачів (Barot, 2018). Варто розуміти, що це відбулося за сприяння цифрових технологій, які все ж революціонізували бібліотеки, перетворивши їх на глобальні центри знань за межами фізичних кордонів, що дають змогу користувачам отримувати доступ до широкого спектру оцифрованого контенту, включаючи тексти, зображення, карти та мультимедіа, сприяючи розвитку концепції «глобального села». Сучасні бібліотеки є шлюзами до віддалених баз даних і каталогів, а тому пропонують безперешкодний доступ до знань. У цій ситуації бібліотекар, або «кібраріан», перетворюється на навігатора знань, інформаційного менеджера й технологічного фасилітатора, який допомагає дослідникам у роботі з новими ресурсами та забезпечує доступ до оцифрованих колекцій. Нові посади, як-от менеджер знань або ж вебмайстер, відображають їхні розширені обов'язки.

Cybrary – це оновлена версія бібліотеки, яка надає бібліотечні ресурси та послуги відповідно до логіки кіберсередовища. Для користувачів і бібліотечних фахівців немає обмежень, як у фізичних бібліотеках, тобто вони можуть взаємодіяти без фізичного втручання. В онлайн-словнику Вебстера визначено кібраріана як «особу, робота якої полягає в пошуку, збиранні та управлінні інформацією, доступною у Всесвітній мережі» (Merriam-Webster, n.d.). Оксфордський онлайн-словник тлумачить кібраріана як «бібліотекаря або дослідника, який використовує інтернет як інформаційний ресурс» (Oxford University Press, n.d.).

У статті Дж. Мюррей (Murray, 2000) описано, як ролі бібліотекарів розширилися, охопивши нові технологічні обов'язки під час транзиту в онлайн-режим. Нові обов'язки охоплюють виконання функцій партнерів з навчання, спеціалістів з інформації, які орієнтуються в інтернеті, та оцінювачів онлайн-ресурсів (поряд з традиційними ролями). Інші нові ролі включають розвиток персоналу, навчання батьків роботи з інтернетом і виконання функцій адміністраторів програм.

А. К. Дхіман (Dhiman, 2010) у своїй роботі «Від бібліотекаря до кібрарія: зміна ролей та обов'язків бібліотечних фахівців» обговорює, як цифрова епоха перетворила роль бібліотекарів зі звичних «хранителів документів» на «кібраріїв» і постачальників інформації. Цей трансформаційний зсув вимагає від них управління цифровими ресурсами, використання технологій для доступу до інформації, створення цифрових бібліотек та управління ними, а також розвиток нових навичок для задоволення потреб користувачів, що постійно змінюються.

Роль електронних інструментів у сучасному світі та величезна кількість доступної інформації формують нові виклики перед сучасними бібліотеками. На думку С. К. Пала (Pal, 2013), і постає кібраріан як обробник інформації, інформаційний консультант. Щоб вижити та задовольнити потреби потенційних дослідників, традиційні бібліотеки мають бути перетворені на так звані гібридні хаби, зосереджені на наданні інформації, зібраної не тільки в книгах, а й у всіх доступних електронних джерелах, які містять електронні книги, цифрові документи та різні бази даних. У своїй праці автор розглядає основну роль та обов'язки бібліотечних працівників у науковій бібліотеці, а також характеризує діяльність, функціональні можливості та послуги дослідницької бібліотеки.

Д. Гікс (Hicks, 2013) у дослідженні «Технології та професійна ідентичність бібліотекарів: становлення кібраріана» ставить питання: «Хто ми як бібліотекарі?». У книзі досліджено, як технології змінили ідентичність сучасних бібліотекарів. Зокрема, вона зосереджується на впливі інформаційних технологій на практику бібліотечної справи (від онлайн-ресурсів до управління цими ресурсами в цифровому вигляді), а також на їх використанні в процесі спілкування з користувачами (від соціальних мереж до навчальних програм). Д. Гікс ґрунтовно розкриває тематику, починаючи з опису концепцій, технологій, ідентичності та професії, а далі детально досліджує доавтоматизацію бібліотечної професії, її автоматизацію та розвиток, інтернет, бібліотечну й інформаційно-наукову освіту, інформаційну грамотність, професії технічного працівника, етику, державну політику в галузі. Зміст додатково підкріплений численними посиланнями, які запрошують до подальшого вивчення теми. Для дослідження професійної ідентичності та проблем, з якими стикалися бібліотекарі в минулому, зараз і в майбутньому, це цікава фундаментальна робота, яка також спонукає продовжити вивчати тему.

Стаття А. У. Барота (Barot, 2018) є ґрунтовним текстом, який констатує зміну парадигми в бібліотечній професії, зумовлену інформаційно-комунікаційними технологіями. Основний аргумент полягає в тому, що традиційна бібліотека еволюціонує в *cybrary* (бібліотеку в цифровому / онлайн-середовищі), а отже, традиційний бібліотекар повинен перетворитися на *cybrarian*. Ролі бібліотекаря в цьому ключі стають динамічнішими, він оновлює свої навички більш макроекономічно, а також розвиває нові ідеї та визначає свої проблеми. Підкреслено спектр послуг, що пропонує бібліотекар як кібраріан, і окреслено ключові навички та компетенції, необхідні кібрарію на початку XXI ст.

Академічні бібліотекарі активно перетворюються на цифрових кураторів, вирішуючи наявну кризу ідентичності через інтеграцію технологій у бібліотечні інформаційні послуги та перехід до інтернету. У зв'язку з цим деякі дослідники

акцентують на ключових компетенціях для стратегічного лідера, щоб ефективно керувати академічною бібліотекою в цифрову епоху. Регулярна оцінка стратегічного лідерства тими, хто перебуває на вищому ешелоні, виявлення недоліків лінійними менеджерами та визначення пріоритетів розвитку компетенцій практиками розвитку лідерства є критично важливими та можливими за допомогою запропонованої структури. Ті, хто прагне обійняти стратегічні керівні посади в академічній бібліотеці, тепер мають повчальну систему компетенцій, яку можна використовувати під час розгляду та визначення своїх шляхів розвитку й навчання. Запропонована ними система є інструментом розвитку, який може допомогти збільшити кількість динамічних і каталітичних стратегічних лідерів академічних бібліотек у цифрову епоху (Magagula and Kanyangale, 2025).

Мета статті – проаналізувати глибоку трансформацію професійної ідентичності бібліотекаря в цифрову епоху, зумовлену переходом від традиційної бібліотеки до віртуальної (*cybrary*), та комплексно дослідити новий профіль фахівця.

Результати дослідження. Новітні досягнення в галузі комунікацій та обчислювальної техніки усунули потребу у фізичних відвідуваннях бібліотек. Онлайн-каталоги загального доступу, бібліографічні бази даних та оцифровані колекції дають змогу користувачам отримувати доступ до інформації з будь-якого місця. Співпраця з IT-фахівцями є життєво важливою для проєктування та підтримання інформаційних систем, які оптимізують використання інтернету та вебсторінок. Інтеграція технологій у бібліотеки назавжди змінила їхню культуру й ролі. Бібліотекарі наразі діють оперативніше та надають швидші й складніші послуги, водночас керуючи постійним масивом цифрових ресурсів. Цей зсув міцно утвердив бібліотеку як динамічну, невід’ємну частину цифрової епохи.

Традиційні бібліотеки – це бібліотеки, де точки доступу, такі як бібліотечні каталоги, а також бібліотечні колекції, є друкованими, а управління ними загалом є трудомістким. Відомі суттєві відмінності між традиційними бібліотечними середовищами в кампусі та онлайн-бібліотеками, що дає змогу бібліотекарям розширити свої ролі для забезпечення ефективнішої інформаційної грамотності користувачів. Послуги, що надають традиційні бібліотеки, змінили свій вигляд, але основні функції бібліотек, такі як вибір, доступ, збереження та поширення ресурсів, залишилися незмінними. Цифрова бібліотека виконує ті самі функції та цілі, що й традиційна друкована, а різниця полягає в тому, що «цифрова» означає лише те, що матеріал зберігається та доступ до нього здійснюється в цифровому вигляді (табл. 1).

Цифрова еволюція кардинально змінює роль бібліотекарів, яка в нових обставинах також експоненціально зростає з розвитком інтернету. Полегшений та пришвидшений доступ інформації в інтернеті, а також її широке використання створюють нові можливості для них. Зростання обсягів оцифрованої інформації є додатковою можливістю підвищити роль бібліотекаря та призводить до появи нового покоління бібліотекарів – кібербібліотекаря, або кібраріана, – спеціаліста з пошуку інформації в інтернеті. У сучасну технологічну / інтернет-еру фахівці зобов’язані змінюватися, оскільки змінюється інформаційна професія. Бібліотекар повинен виконувати різні ролі в цифровому середовищі: бібліотекар як посередник у пошуку, бібліотекар як фасилітатор, бібліотекар як тренер, бібліотекар

як дослідник, бібліотекар як розробник вебсайтів, бібліотекар як дизайнер інтерфейсів, бібліотекар як менеджер знань / фахівець та бібліотекар як спеціаліст з аналізу інформаційних ресурсів.

Таблиця 1

Різниця між традиційною та цифровою, або кібербібліотекою
(складено на основі Johnson, 2010; Banker and Barot, 2017)

	Традиційна бібліотека	Цифрова, або кібербібліотека
Ресурси	Друковані, фізичні.	Цифрові, онлайн.
Записи	Фізично присутній / ведуть вручну.	Цифровий формат на комп'ютерах / онлайн або локально.
Функції	Фізичний доступ.	Онлайн або безпосередньо на робочому столі користувача.
Перегляд	Назва книги, покажчик, каталог.	Ключові слова, гіперпосилання, OPAC.
Доступ	Обмежено згідно з розкладом роботи бібліотеки. Одна книга – один користувач.	Цілодобово та без вихідних. Кілька людей можуть використовувати один і той самий ресурс одночасно.
Простір	Потрібно більше місця.	Потрібно менше фізичного простору.

Цифрова революція в галузі накладає на бібліотечного працівника велику відповідальність за розпізнавання, прийняття та задоволення нових вимог до бібліотеки в частині інформації. Відповідальність кіберфахівця зросла з погляду форматування та переформатування інформації, електронної публікації, консультування користувачів щодо стратегії визначення належних електронних джерел тощо. У такому новому середовищі кіберфахівцю дуже важко вирішити, зокрема, як цитувати, як організувати колекцію. Отже, бібліотекар повинен змінитися сам та набути більше навичок і додаткових ролей (Dhiman, 2010; Dey, 2012).

Цифрове та вебсередовище створює величезні можливості для надання послуг користувачам. По-перше, доступність матеріалів, коли в цифровому середовищі, де електронні ресурси використовують кілька користувачів одночасно, рідкісні та крихкі історичні документи можуть бути скановані та збережені для електронного перегляду з боку численних користувачів по всьому світу протягом необмеженого періоду часу. Ці рідкісні та крихкі матеріали також зберігаються в цифровому форматі для майбутнього використання. По-друге, міжбібліотечні послуги, адже завдяки впливу цифрових технологій усі бібліотеки сучасності відіграють роль кібербібліотеки, у якій мають бути надані посилання для пошуку електронно збережених матеріалів, як і традиційним методом, за автором, назвою або темою. По-третє, консультаційні послуги для читачів не зникли зі списку функцій, які традиційно виконують бібліотеки. У вебверсії списки книг та читання доступні для користувачів. По-четверте, каталоги багатьох провідних бібліотек на сьогодні доступні у вебформатах для легкого перегляду, незалежного від платформи. Різні софти для автоматизації бібліотек, такі як SOUL, KONA, NewGenLib та інші, забезпечують онлайн-каталог загального доступу для користувачів з будь-якого місця у світі. По-п'яте, завдяки інтернету віртуальні бібліотекарі тепер доступні через електронну пошту

або вебформу для надання довідкових послуг користувачам у будь-якій точці світу. Багато хто вважає цю опцію корисною, бо вона замінює жорстке дотримання графіків особистого контакту. Також віртуальний бібліотекар надає відповіді на головних сторінках відповідних бібліотек. По-шосте, кібраріани створюють віртуальні тури для опису фізичних бібліотек, їхніх ресурсів і послуг. По-сьоме, у цифровому середовищі всі кібербібліотеки взаємно зацікавлені в наданні кооперативної каталогізації, а онлайн-каталоги загального доступу є на вебсторінках бібліотек. І, по-восьме, вебформи частіше уможливають надання онлайн-послуг, які раніше були доступні виключно для внутрішніх транзакцій, таких як форма міжбібліотечного абонементу, форма заявки на книги та журнали, форма пропозицій тощо (Choi and Rasmussen, 2009; Hallam and Ellard, 2015; Isiaka et al., 2024).

Бібліотекар повинен володіти багатьма навичками, щоб бути продуктивним і висококваліфікованим фахівцем у сьогоденні та в майбутньому. Вони можуть варіюватися від доброзичливої роботи як зв'язкового між органами влади та користувачами до управління людьми, матеріалами (ресурсами) та коштами для надання необхідної інформації в потрібний час на робочому столі кінцевого користувача. Зміна ролі бібліотекаря на кібербібліотекаря вимагатиме здатності керувати величезним обсягом інформації та оцінювати системи доступу до інформації, які підтримують користувачів. До цього додаються і обов'язки: кібербібліотекарі мають бути більш обізнаними щодо етико-правових та автентичних аспектів, щоб урахувати сучасні способи доступу до інформації.

Щоб виконати всі ці вимоги, бібліотекарі повинні реструктурувати свою професійну ідентичність у нових умовах, зробивши акцент на модернізації та інтеграції різних груп навичок і знань (схема 1).

Схема 1. Основні складники моделі професійної ідентичності кібраріана, або цифрового бібліотекаря (складено на основі Johnson, 2010; Banker and Barot, 2017; Isiaka et al., 2024)

Перша група – технологічні навички, тісно пов’язані з комп’ютерами та мережами. Це не означає, що бібліотекар повинен бути техніком, але він має бути технічно підкованим. Серед навичок, які входять до складу кібербібліотечної грамотності, можна виокремити такі: обробка тексту, графіка, електронні таблиці та презентації; інструменталізація операційних систем (Windows, UNIX, LINUX); обізнаність у системах управління базами даних, охоплюючи навички роботи з бібліографічними системами управління базами даних; програмування загального призначення, мережева робота; програмне забезпечення для пошуку інформації онлайн, на CD-ROM та в інтернеті; розробка вебсторінок та управління контентом; пакети бібліотечного софту, знайомство з інструментами цифрової бібліотеки. Позиціонування кібраріана як розробника цифрових сервісів передбачає роботу зі створення цифрових продуктів. Бібліотекар може брати участь у розробці сайту, мобільних застосунків, віртуальних турів, онлайн-курсів, а також він розуміє мову IT-фахівців і може сформулювати технічне завдання для розробника. З огляду на те що *subraru* – це не тільки книги, а й хаб різноманітних ресурсів (Resource Hub), зокрема від 3D-принтерів, відео- та аудіостудій до баз даних, софту й експертного знання, то кібраріан серед іншого повинен уміти управляти цим різноманіттям.

Друга група – навички, прямо пов’язані з бібліотечною роботою. Зараз бібліотекаря називають інформатиком або інформаційним спеціалістом, але для успішного професіонала життєво важливо мати відповідні дисциплінарні знання з теоретичної та практичної бібліотечної термінології. Справедливо кажуть, що експерт з класифікації та каталогізації може шукати інформацію краще, ніж комп’ютерний інженер, завдяки своїй експертизі під час класифікації предметів на мікрорівні. Тому до цієї групи необхідно зарахувати розробку колекцій, безпеку даних, перспективу зручності використання, індексування та метадані, необхідні знання предметної сфери цільової групи користувачів, знання авторського права, прав інтелектуальної власності й управління цифровими правами, володіння відмінними комунікативними навичками, постійне оновлення особистої бази знань й обізнаність в інноваціях, а також адаптивність і динамічність. До речі, динамічність і гнучкість означає здатність швидко адаптуватися до нових технологій, соціальних тенденцій та кризових ситуацій (як, наприклад, пандемія). Кібраріан не боїться експериментувати, відмовлятися від застарілих практик і приймати нові. У його роботі фокус зміщується з обслуговування фонду на обслуговування людини. Користувач (клієнт) з його індивідуальними потребами перебуває в центрі діяльності кібраріана, який допомагає знайти рішення, а не просто видає ресурс. Звідси виникає ключове питання, яке має ставити собі сучасний фахівець: не «що я маю зробити», а «навіщо я це роблю? Яку потребу користувача буде задоволено? Яку цінність створено? Це перехід від виконавця наказів до стратега, який уміє мислити.

І третя група – міжособистісні навички для роботи з людьми окремо або в групі. Вони також відомі як м’які навички (*soft skills*). Для успішного кібраріана дуже важливо мати справу з різними людьми в різних ситуаціях, тобто не лише з користувачами, а й з постачальниками, видавцями й інвесторами бібліотеки. Тому він має бути ввічливим і терплячим, щоб обробляти інформаційні запити користувачів. Щоб шукати потрібну інформацію та надавати її користувачеві з найкращи-

ми доступними варіантами, доки той не буде задоволений, бібліотекар повинен володіти деякими з наведених навичок, таких як побудова команди та ухвалення рішень, навички демонстрації та комунікації, слухання та вирішення проблем, ведення перемовин, написання грантів / пропозицій, управління проектами та лідерські навички, а також знання етикету й професійної етики. Він більше не єдине і монолітне джерело знань, а модератор, який організовує комунікацію між користувачем та інформацією, між різними користувачами, інакше кажучи, фасилітує дискусії, навчає та об'єднує людей. А враховуючи мережеву взаємодію, коли бібліотека та бібліотекар інтегровані в численні мережі (освітні, громадські, міжбібліотечні, міжнародні тощо), то фахівець активно працює в цих мережах, обмінюється досвідом, знаходить партнерів для спільних проектів. Так і виходить, що в ролі архітектора знань і креатора він набуває нової якості – стає партнером для користувача в його навчанні, студіях, творчості та соціалізації, для громади – у вирішенні її проблем, а також для колег й інших установ.

Висновки. Отже, цифрова ера призвела до фундаментальної зміни професійної ідентичності бібліотечного працівника в XXI ст. Від традиційного «хранителя документів» він еволюціонував до «кібраріана» – інформаційного навігатора, технологічного фасилітатора та менеджера знань, який працює в кіберпросторі. Сучасний кібраріан – це фахівець з гібридним профілем, який поєднує три ключові групи компетенцій: а) технологічні навички (від володіння офісними пакетами та системами управління базами даних до розробки вебсторінок, розуміння мови IT-фахівців та управління цифровими сервісами (від 3D-принтерів до віртуальних турів); б) фахові бібліотечні знання, серед яких експертиза в класифікації, каталогізації, управлінні цифровими правами, розробці колекцій, а також глибоке розуміння інформаційної грамотності; в) м'які навички (soft skills), до складу яких входять комунікація, лідерство, управління проектами, фасилітація, робота в команді та партнерство. Фокус діяльності змістився з обслуговування фонду на обслуговування людини. Кібраріан ставить у центр індивідуальні потреби користувача, прагнучи не просто видати ресурс, а знайти рішення його проблеми. Він стає не тільки архітектором знань і креатором, а й модератором комунікації. Динамічний розвиток технологій і соціальних тенденцій вимагає від кібраріана гнучкості, адаптивності та готовності до змін. Стратегічне мислення («навіщо я це роблю?») витісняє роль простого виконавця. І це в ситуації, коли бібліотека на сьогодні активно трансформується з фізичного сховища на динамічний «хаб ресурсів» і платформу глобальних знань; вона забезпечує цілодобовий, віддалений і багатокористувацький доступ до цифрових колекцій, що руйнує географічні й часові обмеження. Трансформація бібліотекаря в кібраріана є не просто зміною назви, а складним, багатоаспектним процесом, що вимагає як від фахівця, так і від системи бібліотечної освіти й управління постійного відстеження трендів, адаптації та продуманої стратегії розвитку.

Перспективним є аналіз того, як саме технології ШІ, машинного навчання, віртуальної й доповненої реальності (VR / AR) і блокчейну формують нові сервіси та професійні обов'язки кібраріана. Необхідно вивчити, наскільки сучасні бібліотекарі в Україні та світі відчують потребу в перепідготовці, з якими психоло-

гічними та професійними бар'єрами вони стикаються під час переходу до ролі кібраріана та які форми підвищення кваліфікації є найефективнішими. На базі визначених груп навичок необхідно розробити детальні моделі компетенцій для кібраріанів різного профілю (академічні, публічні, шкільні бібліотеки) й інтегрувати їх у навчальні плани закладів вищої освіти, що готують бібліотечних фахівців.

REFERENCES

- Banker, V.P. and Barot, A.U., 2017. An Emerging Role of Librarian to Cybrarian: Its Functions, Responsibilities & Services in Indian Context. In: *Transforming Libraries into Digital Era A Journey from Librarian to Cybrarian*. 2nd National Conference 23rd April 2017. [online] Wadhwan: C. U. Shah University, pp.424-433. Available at: <<https://surl.li/wxioix>> [Accessed 17 June 2025].
- Barot, A.U., 2018. Cybrary: different role and responsibilities of librarians in digital platform. *Rising-A Journal of Researchers*, [online] 2 (1), pp.1-10. Available at: <<https://surl.li/qcwgmb>> [Accessed 17 June 2025].
- Choi, Y. and Rasmussen, E., 2009. What Qualifications and Skills are Important for Digital Librarian Positions in Academic Libraries? A Job Advertisement Analysis. *Journal of Academic Librarianship*, [e-journal] 35 (5), pp.457-467. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2009.06.003>
- Dey, T., 2012. Cybrarian: The Librarian of Future Digital Library. *International Journal of Information Dissemination and Technology*, 2 (3), pp.209-211.
- Dhiman, A.K., 2010. Librarian to Cybrarian: Changing Roles and Responsibilities of Library Professionals. In: *7th Convention PLANNER 2010*, Assam, February 18-20. [online] Assam: Tezpur University, pp.435-441. Available at: <<https://ir.inflibnet.ac.in/server/api/core/bitstreams/f655a1fc-5e8c-476e-bbee-6d28d1221e39/content>> [Accessed 10 September 2025].
- Hallam, G. and Ellard, R., 2015. Our future, our skills: Using evidence to drive practice in public libraries. *Evidence Based Library and Information Practice*, 10 (4), pp.113-131.
- Hicks, D., 2013. *Technology and Professional Identity of Librarians: The Making of the Cybrarian*. Hershey: IGI Global.
- Isiaka, A.O., Soliu, A., Aremu, B.A., Bamidele, B.A., Saba-Jibril, S. and Ibitoye, A.R., 2024. The evolving role of libraries in the fourth industrial revolution: Navigating digital transformation. *Library Philosophy and Practice*, [online] 8141. Available at: <<https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/8141>> [Accessed 15 September 2025].
- Johnson, M., 2010. *This book is overdue!: how librarians and cybrarians can save us all*. New York: HarperCollins Publishers.
- Magagula, M.P. and Kanyangale, M., 2025. Competencies of strategic leadership in an academic library during a digital era. *Acta Commercii*, [e-journal] 25 (1), a1403. <https://doi.org/10.4102/ac.v25i1.1403>
- Merriam-Webster, n.d. *Cybrarian*. [online] Available at: <http://www.merriam-webster.com/dictionary/cybrarian> [Accessed 25 September 2025].
- Murray, J., 2000. Librarians Evolving into Cybrarians. *MultiMedia Schools*, 7 (2), pp.26-28.
- Oxford University Press, n.d. *Cybrarian*. [online] Available at: <https://www.oed.com/dictionary/cybrarian_n?tl=true> [Accessed 25 September 2025].
- Pal, S.K., 2013. Role of Librarian (Cybrarian) in the Modern Library (Cybrary): With special Reference to Research Library. In: *Proceeding RESEARCH LIBRARIES: Need of the Time*, 13th

-14th October, 2012. [online] Aurangabad: Ajanta Prakashan, Vol.1, pp.1-7. Available at: <<https://surl.li/gryvig>> [Accessed 25 September 2025].

UDC 023.4:005.336.2]:004.946.5

Oleksandr Marchak,

*PhD Student at the Department
of Information Activity and Public Relations,
Kyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine
marchak_0388@icloud.com
<https://orcid.org/0009-0001-3453-1147>*

CYBRARIAN: PROFUND TRANSFORMATION OF LIBRARIAN'S PROFESSIONAL IDENTITY IN THE DIGITAL AGE

The purpose of the article lies in the analysis of the deep transformation of the librarian's professional identity in the conditions of the digital epoch caused by the transition from traditional libraries to virtual ones ("cybrary"). It focuses on learning a new specialist's profile – 'cybrarian' is defined by its key roles, functions, and necessary competencies.

The research methodology. To achieve this goal, a number of scientific methods were used, including: analysis of scientific literature to study existing approaches to the problem; comparative analysis to identify differences between traditional and digital libraries; systematization and generalization to form a comprehensive model of professional identity of a cybrarian; conceptual analysis to reveal the essence of the concepts of "cybrary" and "cybrarian".

The scientific novelty of the article lies in its complex analysis of the professional identity of librarians in the digital era. A paradigm shift in activities has been outlined, from servicing the collection to focusing on the individual needs of users, with librarians acting as facilitators, navigators in the information space, and partners in learning.

Conclusions. It has been proven that digital transformation has led to the emergence of a new type of specialist – the cybrarian, whose identity is shaped at the intersection of traditional library values and cutting-edge digital technologies. Based on the analysis of numerous sources, a structured model of key competencies for a cybrarian has been proposed, which includes three groups of skills: technological, professional-library, and soft skills. Successful implementation in this role requires continuous learning, strategic thinking, and a wide range of hybrid skills from the specialist. The library as an institution is transforming into a dynamic hub of resources and knowledge, integrated into the global information space.

Keywords: cybrarian; digital transformation; professional identity; librarian; digital library; information technology; competencies; soft skills.

Надійшла 29.09.2025

Прийнята 24.11.2025

Стаття була вперше опублікована онлайн 29.12.2025

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.